

Ander voer, minder uitstoot

De mest van melkkoeien en varkens kan een stuk minder fosfaat bevatten met wat aanpassingen in het voer. Voor varkens en koeien kan het wel een kwart minder zijn. En dat hoeft een boer niet eens meer te kosten.

Fosfor is een belangrijke bouwsteen. Het mineraal zit van nature in planten. De mengvoederindustrie kan ook minerale fosfor toevoegen aan voer. Bij melkvee is vrij eenvoudig 20 tot 25 procent reductie van fosfaat in mest te bereiken, vertelt onderzoeker Leon Šebek van Wageningen UR Livestock Research. 'Nederlands melkvee krijgt vooral gras, wat meestal van zichzelf genoeg fosfor bevat. Koeien kun je dus zonder problemen krachtvoer voorzetten waarin het P-gehalte is geminimaliseerd.'

Door de gebruiksnormen moet een boer mest gaan afvoeren als die meer fosfaat bevat dan zijn land op mag. Vanaf 2012 geldt dat voor vijftien tot twintig procent van de melkveebedrijven, en met strengere normen in 2015 stijgt dat percentage. Maar afvoer kost geld. 'We hebben in Koeien en Kansen gezien dat P-arm krachtvoer duurder is, maar dat het jaarlijks de helft kan schelen in de afzetkosten van mest.'

Voerprijs

Of het voer duurder wordt hangt af van de prijs van de grondstoffen. 'Een mengvoederfabrikant berekende in mei 2009 dat het P-arme krachtvoer ongeveer twee procent duurder is. Als een boer voor de helft overstapt op P-arme krachtvoer, dan kan dat ruim honderd euro per koe extra kosten. Dat moet je wel terugverdienen.' Het voer is duurder omdat het speciaal gemaakt moet worden, met duurdere eiwitbronnen. Met het goedkopere raapzaadschroot komt veel fosfor mee. 'Als de vraag naar grondstoffen verandert, veranderen ook de prijzen. Hoe dit gaat uitpakken kan niemand voorzien', aldus Šebek. Ook varkensmest kan een kwart minder fosfaat gaan bevatten, vertelt onderzoeker Marinus van Krimpen van Wageningen UR Livestock Research. 'Dat kan met een combinatie van drie maatregelen. Ten eerste door het voer beter af te stemmen op het groeistadium van het vleesvarken. Die heeft in de groei meer fosfor nodig dan later als hij vooral vlees aanmaakt. Bovendien nemen varkens meer voer op naarmate ze ouder zijn. Hierdoor

Jonge biggen hebben meer fosfaat nodig dan oudere varkens. Door het voer daarop af te stemmen kan de fosfaatuitscheiding omlaag.

daalt de fosforbehoefte per kilo voer met de leeftijd. Varkenshouders hebben nu vaak twee soorten voer, voor jonge en oudere varkens. Dit systeem kun je verfijnen door een P-arm afmestvoer te geven of door het P-gehalte van het voer wekelijks aan te passen. Beide kost niks extra's, en kan vijf procent uitstoot besparen.'

'Een tweede punt is fytase toevoegen aan het voer. Dit enzym heb je nodig om fosfor te kunnen verteren. Nu verteert een varken – en een kip ook trouwens – maar een derde van het plantaardig fosfor in zijn voer. Met fytase kan dat tweederde worden. Tot slot kun je grondstoffen kiezen met meer verteerbaar fosfaat.' Ook hier hangen de kosten af van de marktsituatie.

Bewustzijn

Waar melkveehouders zich al bewust zijn van het fosfaatprobleem, denken varkenshouders echter nog vooral in kubieke meters mest, vertelt Van Krimpen. 'Ze moeten toch alles afvoeren.' De onderzoekers gaan daarom in een workshop inventariseren hoe de bewustwording bij varkenshouders vergroot kan worden.

'We willen varkenshouders duidelijk maken dat Nederland steeds minder fosfaat kan plaatsen en mestafvoer dus duurder wordt. Verder willen we laten zien hoe fosfaatarm voer bedrijfs-economisch uitpakt, en duidelijk maken dat de beesten nog steeds het beste voer krijgen. Want dat leeft bij varkenshouders.'

Van Krimpen hoopt ook bedrijven te vinden die als koploper willen fungeren net zoals bij melkveehouders. Verschillen tussen bedrijven zijn er al. 'LEI-cijfers laten zien dat de uitstoot varieert van 14 tot 21 kilo fosfaat per duizend kilo groei van varkens.'

Het fosfaatgehalte in kippenmest kan overigens op dezelfde wijze dalen als bij varkens, al is de afzet van kippenmest minder problematisch. Veel mest wordt verbrand en transport is makkelijker omdat de mest veel droger is.

Cluster	Mest en mineralen
Informatie:	www.kennisonline.wur.nl
Contact:	Leon.Sebek@wur.nl 0320 - 29 34 24 Marinus.vanKrimpen@wur.nl 0320 - 29 35 07